

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΓΟΡΑ – ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

4.2 ΔΟΜΕΣ (ΜΟΡΦΕΣ) ΑΓΟΡΑΣ

4.3 ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

1. Συμπληρώστε τα κενά:

- α) Στην αγορά συναντώνται οι ..... με τους **πωλητές**
β) Η τιμή κάθε αγαθού διαμορφώνεται στην αγορά από το συσχετισμό μεταξύ ..... και .....
γ) Η πιο συνηθισμένη μορφή αγοράς είναι .....
δ) Η πιο ασύμφορη μορφή αγοράς για τους καταναλωτές είναι .....

2. Γράψετε δίπλα σε κάθε πρόταση ΟΡΘΟ ή ΛΑΘΟΣ.

- α) Στον τέλειο ανταγωνισμό κανένας δεν μπορεί να πωλεί πιο ακριβά από τους άλλους.

ΟΡΘΟ

- β) Η μονοπωλιακή επιχείρηση καθορίζει η ίδια την τιμή πώλησης του προϊόντος της.

- γ) Σκοπός των κρατικών μονοπωλίων είναι η μεγιστοποίηση των κερδών τους.

- δ) Η διαφήμιση είναι απαραίτητη σε όλες τις μορφές αγοράς.

3. Διαλέξτε από τον πίνακα και γράψτε δίπλα σε κάθε μορφή αγοράς τα χαρακτηριστικά της.

Ομοιογενή προϊόντα Έντονη διαφήμιση Μεγάλος αριθμός πωλητών Διαφοροποιημένα προϊόντα Ενιαία τιμή πώλησης Η πιο συνηθισμένη μορφή αγοράς Ύπαρξη μεγάλου ανταγωνισμού	Δύσκολη είσοδος στον κλάδο Διαφοροποίηση τιμών Έλλειψη ανταγωνισμού Πληροφοριακή διαφήμιση Ένας πωλητής Η επιχείρηση καθορίζει την τιμή Μικρός αριθμός επιχειρήσεων
---	---

Τέλειος Ανταγωνισμός:

Μονοπωλιακός

Ανταγωνισμός:

Έντονη διαφήμιση
Η πιο συνηθισμένη μορφή αγοράς
Διαφοροποίηση τιμών

Μονοπώλιο:

Ολιγοπώλιο:

4. Να γράψετε σε ποια δομή αγοράς ανήκουν οι παρακάτω κλάδοι:

- α) Παραγωγή αμυγδάλων **Τέλειος ανταγωνισμός**
- β) Παραγωγή ηλεκτρισμού.....
- γ) Εταιρείες εισαγωγής πετρελαίων **Ολιγοπώλιο ΤΑ**
- δ) Βιομηχανία Έξυπνων τηλεφώνων
- ε) Οινοποιία **Μονοπωλιακός ανταγωνισμός**
- στ) Βιομηχανία παπουτσιών
- ζ) Παραγωγή πατατών
- η) Ταχυδρομικές υπηρεσίες
- θ) Βιομηχανία χημικών σκευασμάτων **Μονοπωλιακός ανταγωνισμός ΟΛ**

4.3.1 ΖΗΤΗΣΗ

4.3.2 ΠΡΟΣΦΟΡΑ

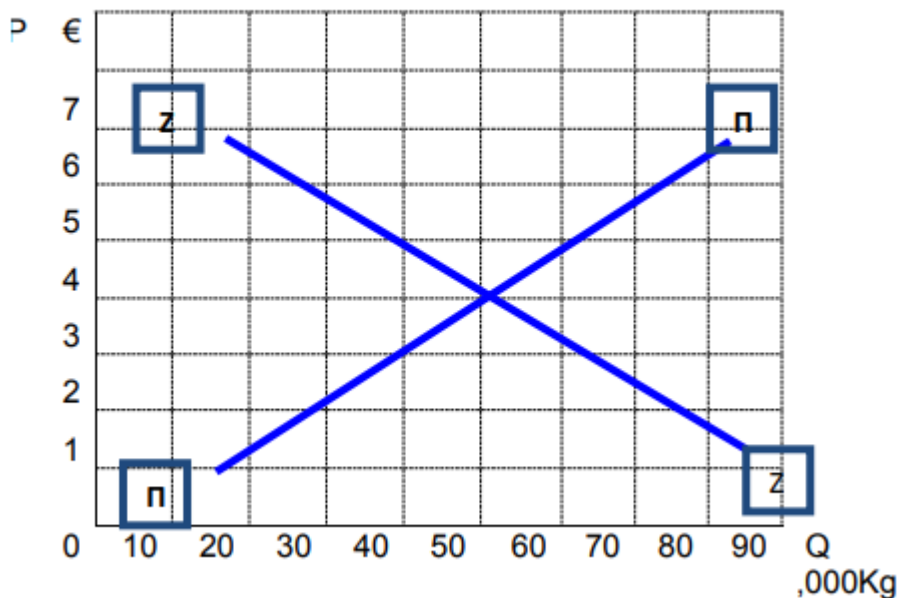
4.3.3 ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

5. Συμπληρώστε τις προτάσεις:

- α) Η καμπύλη ζήτησης δείχνει πώς μεταβάλλεται η ..... ενός αγαθού όταν μεταβάλλεται η ..... νοουμένου ότι οι άλλοι παράγοντες μένουν αμετάβλητοι.
- β) Όσο αυξάνεται η τιμή, η ζητούμενη ποσότητα..... ενώ όσο μειώνεται η τιμή, η ζητούμενη ποσότητα .....
- γ) Όσο αυξάνεται η τιμή ενός αγαθού, η προσφερόμενη ποσότητα .....και αντίστροφα.
- δ) Η τιμή στην οποία η ζητούμενη ποσότητα εξισώνεται με την προσφερόμενη ποσότητα ονομάζεται .....

6. Με βάση το παρακάτω διάγραμμα συμπληρώστε τα κενά στις προτάσεις που ακολουθούν:

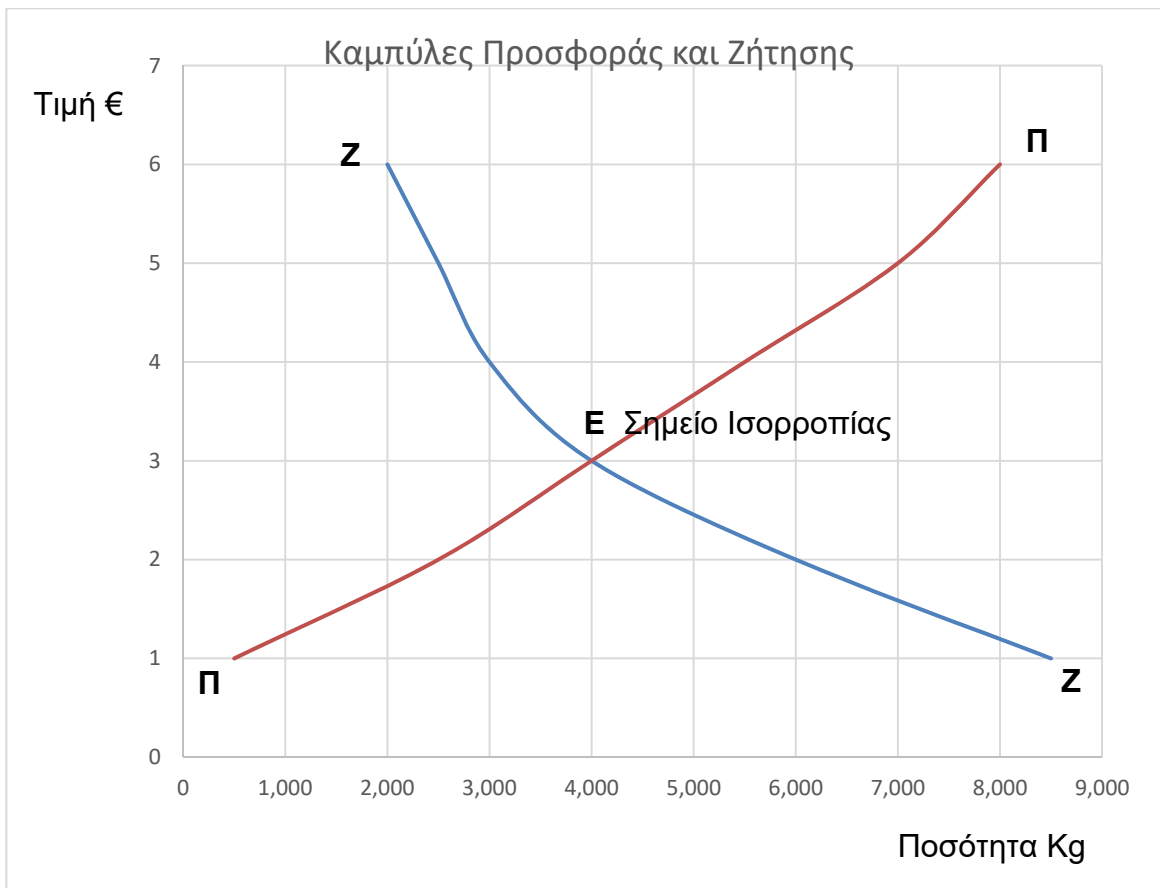
Διάγραμμα

- α) Η τιμή ισορροπίας είναι ... επειδή στην τιμή αυτή εξισώνεται η ..... με τη .....
- β) Σε τιμή €5 οι παραγωγοί θα ήταν διατεθειμένοι να πουλήσουν .....kg, ενώ οι καταναλωτές θα ήταν διατεθειμένοι να αγοράσουν ..... kg. Επομένως δημιουργείται **πλεόνασμα** .....
- γ) Σε τιμή €2 η ζητούμενη ποσότητα είναι..... από την προσφερόμενη, δημιουργείται δηλαδή **έλλειψη**.....

7. Με βάση τον πιο κάτω πίνακα να σχηματίσετε τις καμπύλες Ζήτησης και Προσφοράς του αγαθού X και να δείξετε το σημείο ισορροπίας

Τιμή €	Ζητούμενη Ποσότητα (kg)	Προσφερόμενη ποσότητα (kg)
6	2 000	8 000
5	2 500	7 000
4	3 000	5 500
3	4 000	4 000
2	6 000	2 500
1	8 500	500

Το σημείο ισορροπίας είναι το σημείο **Ε** που τέμνονται η καμπύλη της ζήτησης με την καμπύλη της προσφοράς. Δηλαδή σε τιμή €3 η ζητούμενη και η προσφερόμενη ποσότητα είναι η ίδια 4,000 kg.

8. Συμπληρώστε:

α) Εκτός από την τιμή, η ζήτηση και η προσφορά ενός αγαθού επηρεάζονται και από άλλους παράγοντες, όπως:

Ζήτηση

- α) Τα εισοδήματα των καταναλωτών
- β)
- γ)
- δ)

Προσφορά

- α)
- β) Τις τιμές των άλλων αγαθών που μπορούν να παραχθούν με τα ίδια μέσα, δηλαδή με τους ίδιους συντελεστές παραγωγής (να καλλιεργήσουν σιτάρι αντί κριθάρι)
- γ)
- δ)

β) Στο διάγραμμα των καμπυλών ζήτησης και προσφοράς όλοι οι άλλοι παράγοντες εκτός της τιμής θεωρούνται **αμετάβλητοι**. Συμπληρώστε **ΟΡΘΟ** ή **ΛΑΘΟΣ**.

α) Η προσφορά ενός αγαθού αυξάνεται όταν αυξάνεται η τιμή του

ΟΡΘΟ

β) Η σχέση τιμής και ζητούμενης ποσότητας είναι θετική.

γ) Η καμπύλη της ζήτησης έχει κλίση από πάνω αριστερά προς τα κάτω και δεξιά.

δ) Η ζητούμενη ποσότητα ενός αγαθού μπορεί να είναι μεγαλύτερη από την

προσφερόμενη ποσότητά του. (Όταν δεν υπάρχει ικανοποιητική προσφορά) **Ο**

10. Σύμφωνα με τον Δείκτη Τιμών ακινήτων κατά το Γ' τρίμηνο του 2015 καταγράφονται σημαντικές μειώσεις στις τιμές των ακινήτων παγκύπρια σε όλες τις μεγάλες αστικές περιοχές, και σε όλες τις κατηγορίες, παρόλο που ο βαθμός πτώσης είναι χαμηλότερος από τα προηγούμενα τρίμηνα. Οι επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου έφτασαν στο κατώτερο σημείο.

α) Να αναφέρετε τους παράγοντες που επηρεάζουν τη Ζήτηση και την Προσφορά των ακινήτων.

β) Να εξηγήσετε γιατί οι τιμές των ακινήτων στην Κύπρο μειώθηκαν τα τελευταία πέντε χρόνια.

γ) Πιστεύετε ότι οι τιμές θα μείνουν οι ίδιες τα επόμενα πέντε χρόνια; Εξηγήστε.

α)

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την προσφορά των ακινήτων είναι:

- 1) Η διαθεσιμότητα της γης
- 2) Το κατασκευαστικό κόστος

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την Ζήτηση των ακινήτων είναι:

- 1) Το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών
- 2) Το κόστος δανεισμού
- 3) Το φορολογικό καθεστώς
- 4) Η σύνθεση του πληθυσμού

β) Οι τιμές των ακινήτων στην Κύπρο μειώθηκαν:

1) Λόγω της οικονομικής ύφεσης:

i) Μειώθηκαν δραματικά τα ίδια Κεφάλαια (λόγω της απομείωσης των Καταθέσεων) για επενδύσεις σε ακίνητα.

ii) Μειώθηκαν επίσης τα δανειστικά κεφάλαια, λόγω των περιορισμών που επέβαλαν σε αυτά οι Τράπεζες.

2) Λόγω του μη ενδιαφέροντος επενδυτών από το εξωτερικό να επενδύσουν σε ακίνητα στην Κύπρο (Ασταθείς οικονομική κατάσταση).

Με αποτέλεσμα να υπάρχει πλεόνασμα προσφοράς ακινήτων (Κτίσματα των τελευταίων χρόνων που έμειναν απούλητα και πρόσφατα ξενοικιασμένα ακίνητα για πώληση) και έλλειμμα ζήτησης ακινήτων τόσο από τους Κύπριους όσο και από τους ξένους.

γ) Οι τιμές των ακινήτων δεν θα μείνουν οι ίδιες αλλά θα αυξηθούν λόγω του ότι η οικονομία της Κύπρου άρχισε να σταθεροποιείται με προοπτική να ακολουθήσει ανάπτυξη. Οι Κύπριοι και ξένοι επενδυτές ακινήτων θα εμπιστευτούν την Κυπριακή Οικονομία και θα επενδύσουν σε ακίνητα. Θα υπάρξει αύξηση της Ζήτησης και κατά συνέπεια αύξηση στις τιμές των ακινήτων.

❖ **Τι παρατηρείτε στις τέσσερις εικόνες;**

Παρατηρούμε χώρους αγοράς

❖ **Τι καταλαβαίνετε με τον όρο «αγορά»; Γιατί αυτές οι τέσσερις περιπτώσεις που φαίνονται στις εικόνες είναι παραδείγματα αγοράς;**

«Αγορά» είναι μια πλατφόρμα που φέρνει κοντά αγοραστές και πωλητές.

Οι τέσσερις περιπτώσεις που φαίνονται στις εικόνες είναι παραδείγματα αγοράς γιατί διαθέτουν αγαθά για πώληση.

❖ **Τι είναι εκείνο που επηρεάζει τους ιδιοκτήτες αυτοκινήτων να αγοράζουν βενζίνη από ένα σταθμό βενζίνης παρά από κάποιον άλλο;**

Εκείνο που επηρεάζει τους ιδιοκτήτες αυτοκινήτων να αγοράζουν βενζίνη από ένα σταθμό βενζίνης παρά από κάποιον άλλο είναι:

- α) Η διαφοροποίηση των τιμών των καυσίμων στους διάφορους σταθμούς βενζίνης.
β) Ο βαθμός εξυπηρέτησης.
γ) Η συμπεριφορά του προσωπικού.

❖ **Τι θα συμβεί στην τιμή των μήλων αν υπάρχει έλλειψη στην αγορά; Γιατί; Πώς θα αντιδράσουν οι παραγωγοί για την επόμενη χρονιά;**

Η τιμή των μήλων θα αυξηθεί λόγω της μειωμένης προσφοράς και της αυξημένης ζήτησης. Υπάρχει δηλαδή έλλειμμα προσφοράς και πλεόνασμα ζήτησης. Οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να προσφέρουν ψηλότερη τιμή για να αποκτήσουν μήλα.

Λόγω της αύξησης της τιμής των μήλων οι παραγωγοί την επόμενη χρονιά θα προσπαθήσουν να αυξήσουν την παραγωγή των μήλων για να επωφεληθούν της αυξημένης τιμής.

❖ **Τι θα συμβεί στην παραγωγή κάποιου συγκεκριμένου παιχνιδιού αν αυξηθεί η ζήτηση του και αδειάσουν τα ράφια των υπεραγορών;**

Η παραγωγή του συγκεκριμένου παιχνιδιού θα αυξηθεί για να καλύψει τις ζητούμενες ποσότητες.

❖ **Ποιος αποφασίζει για την ποσότητα ζήτησης και προσφοράς σε μια αγορά; Είναι οι καταναλωτές; Είναι οι παραγωγοί; Να δώσετε παραδείγματα συγκεκριμένων αγορών στην απάντησή σας.**

Για την ποσότητα ζήτησης και προσφοράς σε μια αγορά αποφασίζει η **τιμή ισορροπίας**. Είναι η τιμή στην οποία η ποσότητα που είναι διατεθειμένοι να αγοράσουν οι καταναλωτές/αγοραστές ισούται με την ποσότητα που είναι διατεθειμένοι να πουλήσουν οι παραγωγοί πωλητές.

Παράδειγμα:

Στον **τέλειο ανταγωνισμό** η τιμή διαμορφώνεται στην αγορά με βάση την συνολική προσφορά και τη συνολική ζήτηση του προϊόντος του κλάδου.

Στο **μονοπώλιο** η επιχείρηση παραγωγός καθορίζει την τιμή ή την ποσότητα.

❖ **Ποιος αποφασίζει για την τιμή; Είναι οι καταναλωτές; Είναι οι παραγωγοί;**

Στον **τέλειο ανταγωνισμό** η τιμή διαμορφώνεται στην αγορά με βάση την συνολική προσφορά και τη συνολική ζήτηση του προϊόντος του κλάδου και είναι ενιαία για όλους τους παραγωγούς.

Στο μονοπώλιο η επιχείρηση παραγωγός καθορίζει την τιμή.

Στον μονοπωλιακό ανταγωνισμό η διαφοροποίηση των προϊόντων επιτρέπει στους παραγωγούς (πωλητές) να διαφοροποιούν σε κάποιο βαθμό και τις τιμές πώλησης.

Στα Ολιγοπώλια (οι παραγωγοί) βρίσκουν τρόπους να περιορίζουν τον ανταγωνισμό, να δημιουργούν καρτέλ π.χ. (εταιρείες πετρελαιοειδών) και να αποφασίζουν για την τιμή.